

Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
c/o nefndasvið Alþingis
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 5. maí 2017

Umsögn Öldu – félags um sjálfbærni og lýðræði, um frumvarp til laga um breytingu á lögum um kosningar til sveitarstjórna, nr. 5/1998, með síðari breytingum (kosningarréttur erlendra ríkisborgara).

Í núverandi mynd er í frumvarpinu lögð til áframhaldandi alvarleg mismunun meðal hópa útlendinga, lögbundin ójöfn tækifæri norræns fólks og EES-borgara annars vegar, og annarra erlendra ríkisborgara hins vegar. Slíkt er ólýðræðislegt og gengur þvert gegn banni við mismunun á grundvelli þjóðernis og uppruna, og jafnræðisreglu skráða í stjórnarskrá, stjórnsýslulög og mannréttindasáttmála – reglu sem nauðsynlega liggur til grundvallar raunverulegs lýðræðis.

Alda – félag um sjálfbærni og lýðræði, leggur áherslu á að allir þátttakendur samfélags hafi jafn mikið um málefni samfélagsins að segja. Í núverandi kerfi er kosningarétturinn eitt mikilvægasta verkfærið sem almenningur hefur á snærum sínum til þess að hafa áhrif og láta gott af sér leiða. Erlendum íbúum skyldi, öllum sem einum, óháð þjóðerni og uppruna, veitt tækifæri til þess að taka þátt í samfélaginu með sama hætti og hljóta kosningarétt til sveitarstjórnarkosninga við flutning í sveitarfélag, líkt og á við um Íslendinga nú þegar.

Virðingarfyllst,
Alda – félag um sjálfbærni og lýðræði.

Nefndasvið Alþingis
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík: 27.04.2017
Tilvísun: 201704-0009

Efni: Frumvarp til laga um kosningar til sveitarstjórna (kosningarréttur erlendra ríkisborgara), 258. mál.

Alþýðusamband Íslands styður þau meginsjónarmið sem liggja að baki frumvarpinu. Með frumvarpinu fylgir ekki greining á þjóðerni og búsetulengd erlendra ríkisborgara hér á landi en meginrökin á bak við réttinn til þess að hafa áhrif á nærsamfélag sitt er órjúfanlega tengdur því að viðkomandi taki sér í raun bólfestu í því sama samfélagi en eigi hér ekki skammtímadvöl. ASÍ telur því að betur fari á því að Ísland fylgi fordæmi Noregs þ.a. norðurlandabúar öðlist þennan rétt þegar í stað en aðrir að liðnum 3 árum.

Virðingarfyllt,

Magnús M. Norðdahl hrl.,
lögfræðingur ASÍ.

Alþýðusamband Íslands

Sætuhi 1 • Reykjavík
Sími: 535 5600 • Fax: 535 5601
asi@asi.is • www.asi.is

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. apríl 2017

Efni: Umsögn Mannréttindaskrifstofu Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um kosningar til sveitarstjórna, nr. 5/1998, með síðari breytingum (kosningarréttur erlendra ríkisborgara), 146. löggjafarþing 2016 -2017. Þingskjal nr. 356 – 258. mál.

Mannréttindaskrifstofu Íslands (MRSÍ) hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp til laga um breytingu á lögum um kosningar til sveitastjórna. Með frumvarpinu er lagt til að kosningarréttur útlendinga verði færður til svipaðs horfs og annars staðar á Norðurlöndunum.

MRSÍ styður framangreint frumvarp og telur hér vera stigin skref í rétta átt til að bæta réttindi erlendra ríkisborgara hér á landi. Líkt og í greinargerð með frumvarpinu segir þá er kosningarréttur lykilatriði í þátttöku manna í lýðræðislegu samfélagi. Hér greiða menn skatta og gjöld frá veitingu atvinnu- og dvalarleyfis og taka almennt þátt í uppbyggingu samfélagsins. Það er því mikilvægt að þeir öðlist kosningarrétt sem allra fyrst svo þeir geti haft áhrif og haft m.a. um það að segja hvert framlagi þeirra til þjóðarbúsins sé varið.

Þróunin í nærliggjandi löndum hefur verið í þá átt að veita erlendum ríkisborgurum aukinn kosningarrétt og telur MRSÍ að Ísland eigi að fylgja því fordæmi.

Gerir skrifstofan því ekki sérstakar athugasemdir við hið framlagða frumvarp.

Virðingarfyllst,

f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands

Margrét Steinarsdóttir, framkvæmdastjóri

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 3. maí 2017

1704006SA GB
Málalýkill: 00.63

Efni: Umsögn um frv. um br. á l. um kosningar til sveitarstjórna, 258. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndasviði, dags. 5. apríl sl., þar sem óskað er eftir umsögnum um ofangreint frumvarp, sem lagt er fram af fjórum þingmönnum Viðreisnar.

Efni frumvarpsins

Rétt þykir að taka fram í upphafi að Samband íslenskra sveitarfélaga hefur ekki mótað sér afstöðu til breytinga á kosningalöggjöf varðandi kosningarrétt erlendra ríkisborgara. Eðlilegt er hins vegar að gera kröfu um að breytingar á lögum um kosningar til sveitarstjórna fari ávallt fram í góðu samráði við sambandið, sem er lögbundinn málsvari sveitarfélaga á Íslandi. Ekki hefur verið um samráð að ræða vegna þess þingmáls sem hér er til umsagnar enda er um þingmannatillögu að ræða.

Frumvarpið felur í sér tillögu um rýmkun kosningarréttar erlendra ríkisborgara í sveitarstjórnarkosningum hér á landi. Er annars vegar lagt til að danskir, finnskir, norskir og sænskir ríkisborgarar, ásamt ríkisborgurum aðildarríkja Evrópusambandsins og EFTA öðlist hér kosningarrétt við skráningu lögheimilis. Hins vegar er lagt til að ríkisborgarar ríkja utan EES-svæðisins öðlist kosningarrétt hér á landi í þrjú ár ef þeir hafa átt lögheimili í þrjú ár samfelld fyrir kjördag, enda fullnægi þeir að öðru leyti skilyrðum 1. mgr.

Hér er um allmikla breytingu að ræða því skv. gildandi lögum öðlast ríkisborgarar annarra norræna ríkja kosningarrétt eftir þriggja ára samfellda búsetu og aðrir erlendir ríkisborgarar eftir fimm ára samfellda búsetu.

Í greinargerð með frumvarpinu er að finna töflu um hvernig kosningarrétti er háttað á hinum Norðurlöndunum. Þar kemur fram að kosningarréttur erlendra ríkisborgara er almennt rýmri en hér á landi. Sérstaklega stingur í augu að íslenskir ríkisborgarar öðlast kosningarrétt við lögheimilisskráningu í þessum ríkjum en sá réttur er hins vegar ekki gagnkvæmur hér á landi fyrir ríkisborgara þessara ríkja.

Ef til álita kemur að frumvarpið verði að lögum væri að álit Sambands íslenskra sveitarfélaga mun nærtækara að horfa til framkvæmdar í Noregi varðandi EES-borgara heldur en að líta til aðildarríkja Evrópusambandsins, eins og frumvarpshöfundar hafa gert. Þyrfti þá að breyta frumvarpinu þannig að ríkisborgarar annarra ríkja Evrópska efnahagssvæðisins öðlist kosningarrétt hér á landi eftir þriggja ára samfellda búsetu, eða mögulega fimm ár eins og kveðið er á um í gildandi lögum. Er í því sambandi tilefni til þess að benda á að allur gangur er á því hvernig kosningarrétti erlendra ríkisborgara er háttað í löndum Evrópusambandsins.

Beðist er velvirðingar á því að vegna annríkis við gerð umsagna um stjórnarfrumvörp reyndist ekki unnt að skila umsögninni innan veitts frests.

Virðingarfullt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

AlþingiNefnd
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 2. maí 2017

Efni: Umsögn Siðmenntar um frumvarp um breytingu á lögum um kosningar til sveitastjórna nr. 5/1998, 146. löggjafarþing 2016 - 2017. Þingskjal nr. 356. - 258. mál.**Álit Siðmenntar:**

Siðmennt, félag siðrænna húmanista á Íslandi, hvetur Alþingi til þess að samþykkja frumvarpið.

RÖKSTUÐNINGUR:

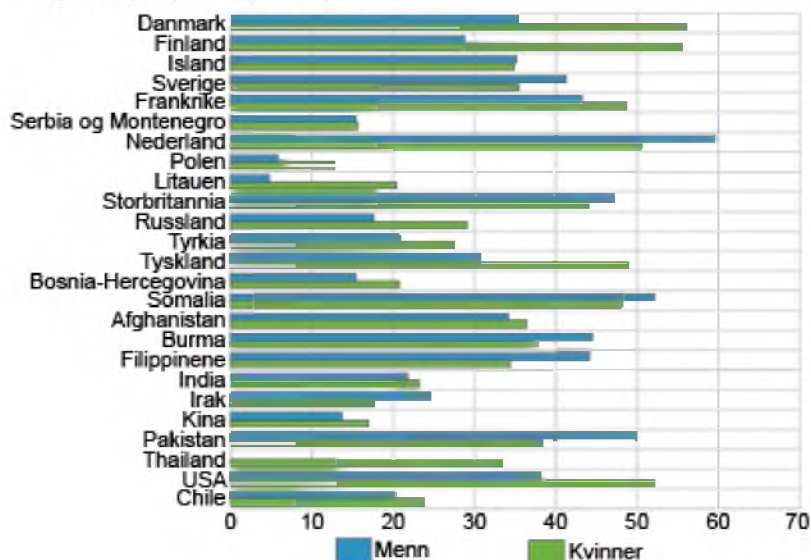
Í greinargerð frumvarpsins tiltaka flutningsmenn að á Norðurlöndunum sé kosningaréttur erlendra ríkisborgara töluvert rýmri en hér á landi. Fólk sem hér býr og greiðir sína skatta og skyldur til samfélagsins ætti því að hafa meiri áhrif en nú eru. Undir þetta er tekið sem rök fyrir breytingunni.

Norðurlöndin hafa í nokkurn tíma heimilað íbúum Norðurlanda og ESB-ríkja þátttöku í sveitarstjórnarkosningum um leið og búseta hefst auk þess að aðrir íbúar fá að kjósa eftir þriggja ára búsetu í landinu. Svíþjóð heimilaði kosningaþátttöku innflytjenda þegar árið 1976.

Tekið er undir með flutningsmönnum að erlendir ríkisborgarar greiða „...hér skatta og leggja mikið til uppbyggingar samfélagsins,” og ættu því að hafa möguleika á því að nýta sinn lýðræðislega rétt til að hafa áhrif með þátttöku í kosningum.

Noregur

Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011. Valgdeltakelse i prosent i utvalget av utenlandske statsborgere med stemmerett¹, etter statsborgerskap, kjønn og utvalgte land

Statistisk sentralbyrå/Norge

<https://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv>

Á þessari mynd má sjá kosningaþátttöku eftir uppruna við sveitarstjórnar-kosningar í Noregi árið 2011 og er hún afar mismunandi. Kosningaþátttaka innflytjenda og innflytjenda með ríkisborgararétt er 43%. Merkilegt er t.d. að sjá að þrátt fyrir mikla lýðræðishefð og kosningaþátttöku hér á landi eru það aðeins um 35% Íslendinga sem nýta kosningarétt sinn.

Um 47% þeirra með afrískan uppruna tóku þátt í kosningunum en þátttaka fólks með evrópskan uppruna var 42%

Mest þátttaka er meðal fólks með uppruna frá Sri Lanka og nýttu 57% þeirra kosningarétt sinn en næst kemur fólk frá Pakistan og Sómalíu.

Minnst er kosningaþátttakan hjá fólki frá Balkanlöndum en frá Kosovo kusu aðeins 18% og 23% þeirra frá Makedóníu.

Svíþjóð

Ef skoðaðar eru tölur um kosningaþátttöku innflytjenda í sveitarstjórnnum árið 2012 í Svíþjóð má sjá að það eru aðeins 19.6% sem kjósa. Af Finnum kusu 59.9%.

Siðmennt er aðili að eftirfarandi samtökum:

IHEU - International Humanist and Ethical Union

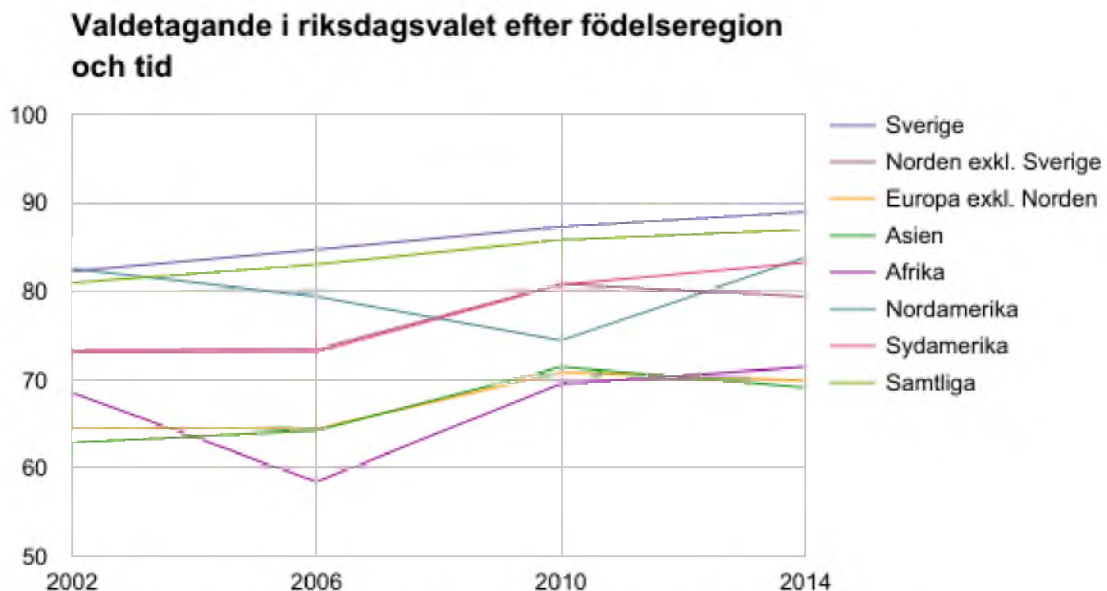
EHF - European Humanist Federation

MRSÍ - Mannréttindaskrifstofa Íslands

Kosningaþátttaka er þó töluvert meiri meðal afkomenda innflytjenda sem fæddir eru í Svíþjóð og kusu 45% þeirra árið 2012. Þátttaka þeirra sem fæddir eru í Sómalíu var 40% á meðan hún var aðeins 14% meðal þeirra sem fæddust í Eistlandi og 19% fæddra í Rússlandi.

<http://www.pressreader.com/finland/hufvudstadsbladet/20170328/281629600103730>

Hér má síðan sjá kosningaþátttöku í þingkosningum árið 2014. Þær sýna allt aðra mynd. Þátttaka þeirra sem fæddir eru á Norðurlöndum annarra en Svía var 79.9% og Afrikubúa er 71.4%.

<https://www.migrationsinfo.se/demokrati/valdeltagande/>

Þessi yfirferð er aðeins til að gefa mynd af lýðræðisþátttöku í þessum tveimur löndum. Samanburður við Norðurlöndin hefur verið góður mælikvarði við ákvarðanatöku hér á landi.

Fulltrúi Siðmenntar er ávallt reiðubúinn að ræða innihald umsagnarinnar ef eftir því er óskað.

F. h. Siðmenntar

Bjarni Jónsson
Framkvæmdastjóri

Siðmennt er aðili að eftirfarandi samtökum:

IHEU - International Humanist and Ethical Union

EHF - European Humanist Federation

MRSÍ - Mannréttindaskrifstofa Íslands

Alþingi
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 28. apríl 2017
Tilvísun ÞÍ: 2017040483/4.0

Efni: Umsögn Þjóðskrár Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um kosningar til sveitarstjórna, nr. 5/1998, með síðari breytingum (kosningarréttur erlendra ríkisborgara), 146 löggjafarþing 2016-2017. Þingskjal nr. 356 - 258.

Vísað er til erindis Stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis þann 5. apríl s.l. þar sem sent er til umsagnar frumvarp til laga um kosningar til sveitarstjórna (kosningarréttur erlendra ríkisborgara), 258. mál.

Þjóðskrá Íslands fagnar frumvarpi þessu þar sem kosningarréttur erlendra ríkisborgara búsetta hér á landi er bættur og kosningarréttur þeirra sé færður til svipaðs horfs og annars staðar á Norðurlöndunum. Eitt af hlutverkum Þjóðskrár Íslands er að gefa út kjörskrárstofn fyrir sveitarstjórnarkosningar og verði frumvarpið að lögum mun breytingin ekki hafa í för með sér kostnaðarauka fyrir stofnunina.

Að öðru leyti gerir Þjóðskrá Íslands ekki athugasemdir við frumvarpið.

F.h. Þjóðskrár Íslands

Indriði Björn Ármannsson
Lögfræðingur